

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง การลักลอบเข้าถึงข้อมูลทางคอมพิวเตอร์ในประเทศไทยนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาถึงลักษณะทางสังคมของผู้ที่ลักลอบเข้าถึงข้อมูลทางคอมพิวเตอร์ในประเทศไทย โดยใช้วิธีการศึกษาทางมานุษยวิทยา ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดแนวทางในการศึกษาวิจัยไว้เป็น 2 ส่วน คือ

1. การศึกษาค้นคว้าจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง (Documentary Study) โดยได้ทำการศึกษาค้นคว้ารวบรวมเอกสารต่างๆ ได้แก่ เอกสารทางวิชาการ บทความ วารสาร วิทยานิพนธ์ รายงานการวิจัย ตลอดจนใช้วิธีการสืบค้นข้อมูลผ่านทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ได้ข้อมูลเบื้องต้น มาใช้ประกอบการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

2. การศึกษาโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยทางมานุษยวิทยา (Anthropological field work) เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการลักลอบเข้าถึงข้อมูลทางคอมพิวเตอร์ในประเทศไทย ตลอดจนรูปแบบ วิธีการเข้าถึงข้อมูลทางคอมพิวเตอร์ของบุคคลอื่น โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In - depth Interview) และการศึกษาแบบลักษณะชีวิตประจำวัน โดยวิธีการสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant observation) ซึ่งผู้วิจัยพยายามเก็บรวบรวมข้อมูลให้สอดคล้องกับกรอบแนวคิดพื้นฐานในการวิจัย เพื่อให้สามารถเก็บรวบรวมข้อมูลได้ครบถ้วนมากที่สุด

งามพิศ สัตย์สงวน (2542 : 49-57) กล่าวถึงการวิจัยทางมานุษยวิทยาว่า นักมานุษยวิทยาไม่ได้ใช้การวิจัยแบบทดลองเพื่อศึกษาพฤติกรรมมนุษย์ แต่ทำการวิจัยในชุมชนที่เลือกศึกษาภายในบริบทของสิ่งแวดล้อมของชุมชนนั้น ๆ ดังนั้นงานวิจัยสนามทางมานุษยวิทยาจึงมีลักษณะเฉพาะเป็นของตนเอง และมีลักษณะสำคัญหลาย ๆ อย่างดังต่อไปนี้คือ

1. อยู่อาศัยในชุมชนที่เลือกศึกษา
2. มีการสังเกตพฤติกรรมและการสังเกตอย่างมีส่วนร่วม
3. ใช้เวลานานมากในสนาม

4. ใช้เทคนิคการวิจัยหลายรูปแบบต่าง ๆ กันให้มากที่สุด
5. ใช้ตัวแปรหลายตัว
6. ใช้ทั้งระดับปัจเจกบุคคลและครัวเรือน
7. แสดงบท "คนรอบนอก"
8. องค์กรภาพรวม
9. การจัดบันทึกสนามทางมานุษยวิทยา
10. เตรียมตัวมานานก่อนเข้าสนามวิจัย

นักมานุษยวิทยาต้องเก็บรวบรวมข้อมูลให้ได้มากที่สุด คือเก็บรวบรวมข้อมูลทุกประเภทเพื่อให้ได้ภาพรวมที่สมบูรณ์ที่สุดของชุมชนที่เลือกศึกษา โดยทำการเก็บข้อมูลดังต่อไปนี้

1. ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะทางกายภาพและสิ่งแวดล้อม (Ecological mapping) โดยจะต้องเก็บข้อมูลเกี่ยวกับที่ตั้ง ขนาดของชุมชน ภูมิประเทศ ภูมิอากาศ ทรัพยากรธรรมชาติ การคมนาคม การสื่อสาร โครงสร้างชุมชน สถานที่ตั้งที่สำคัญของชุมชน
2. ข้อมูลเกี่ยวกับประชากรที่บอกถึง จำนวน เพศ โครงสร้างอายุ อาชีพ โครงสร้างประชากร และพยายามใช้สถิติเกี่ยวกับการศึกษา สาธารณสุข ศาสนา ชนชั้น รายได้ กลุ่มชาติพันธุ์ ข้อมูลเหล่านี้อาจจะเก็บรวบรวมเอาเองหรืออาจได้จากหน่วยงานของรัฐหรือเอกชนก็ได้
3. ข้อมูลเกี่ยวกับเครือญาติ (Genealogy)
4. ประวัติความเป็นมา
5. ข้อมูลเกี่ยวกับวงจรชีวิต 1 ปีของชุมชน (Cultural Calendar)
6. ข้อมูลเกี่ยวกับกลุ่มทางสังคม (Social clubs)
7. ข้อมูลเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางวัตถุและเทคโนโลยี
8. ประวัติชีวิต
9. ภาษาท้องถิ่นและศิลปะ
10. วัฒนธรรมต่างๆ

ซึ่งในการศึกษาวิจัยเรื่องการลักลอบเข้าถึงข้อมูลทางคอมพิวเตอร์ในประเทศไทย
นี้ ผู้วิจัยได้อาศัยแนวทางในการวิจัยสนามทางมานุษยวิทยาดังกล่าวข้างต้น เป็นแนวทางในการ
เก็บรวบรวมข้อมูลประกอบการศึกษาวิจัย

ประชากร

ผู้วิจัยกำหนดกลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัยเรื่อง “การลักลอบเข้าถึงข้อมูลทาง
คอมพิวเตอร์ในประเทศไทย” ไว้คือ กลุ่มผู้ใช้คอมพิวเตอร์ในประเทศไทย ที่เคยกระทำการลักลอบ
เข้าถึงข้อมูลทางคอมพิวเตอร์ หรือที่กำลังพยายามลักลอบเข้าถึงข้อมูลของบุคคลอื่นๆ อยู่ และทำ
การศึกษาข้อมูลจากกลุ่มประชากรดังกล่าวเพื่อนำข้อมูลมาประกอบการวิจัย อนึ่ง เนื่องจากยังไม่
มีการรวบรวมข้อมูลและสถิติเกี่ยวกับจำนวนผู้ลักลอบเข้าถึงข้อมูลในประเทศไทยไว้ ผู้วิจัยจึงไม่
สามารถระบุขนาดของประชากรสำหรับการวิจัยในครั้งนี้ได้อย่างชัดเจน

อย่างไรก็ตามสำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ผู้วิจัยจะทำการเก็บรวบรวมข้อมูลนั้น ได้ใช้วิธี
การสุ่มตัวอย่างจากผู้ที่ใช้คอมพิวเตอร์โดยทั่วไป รวมถึงผู้ใช้งานอินเทอร์เน็ตและผู้ที่ปฏิบัติงาน
เกี่ยวข้องกับระบบคอมพิวเตอร์ ในหน่วยงานต่างๆ ทั้งในส่วนของบุคคลทั่วไป หน่วยงานรัฐบาล
รัฐวิสาหกิจและสถานศึกษา เพื่อสอบถามข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับการลักลอบเข้าถึงข้อมูลทาง
คอมพิวเตอร์ และจากนั้นจึงทำการศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลแบบเจาะลึกต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

สำหรับการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลไว้ดังนี้

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร (Documentary Study) ซึ่งเป็นขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร ตำราทางวิชาการ วารสาร บทความ รายงานทางสถิติและ
ผลงานวิจัย เป็นต้น

2. การเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม (Field Research) ผู้วิจัยจะทำการ
เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสังเกตทั่วไป (general observation) โดยการสังเกตพฤติกรรมของกลุ่ม
ตัวอย่างว่ามีการทำอะไรบ้างในชีวิตประจำวัน มีการพูดคุยติดต่อ หรือพบปะกับใครบ้าง สังเกต
กิริยาท่าทางบุคลิกภาพของบุคคล พยายามเก็บรายละเอียดเฉพาะของแต่ละบุคคลและ
เอกลักษณ์เฉพาะกลุ่มต่างๆ จากนั้นก็จะทำการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (in-depth interview) โดย
ทำการสัมภาษณ์จากประชากรตัวอย่างทั้งหมดจำนวน 10 ราย ทั้งในลักษณะของการสัมภาษณ์

แบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการ พร้อมๆ กับการสังเกตแบบมีส่วนร่วม ซึ่งในการสัมภาษณ์นี้ผู้วิจัยจะทำการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับประเด็นต่อไปนี้

1. ข้อมูลทั่วไป ได้แก่ ชื่อ อายุ เพศ ระดับการศึกษา
2. ลักษณะทางสังคมและบุคลิกภาพ
3. ประวัติชีวิต
4. สภาพครอบครัวและชีวิตประจำวัน
5. การใช้งานคอมพิวเตอร์
- 5.ทัศนคติเกี่ยวกับการลักลอบเข้าถึงข้อมูลทางคอมพิวเตอร์
- 7.รูปแบบและวิธีการเกี่ยวกับการลักลอบเข้าถึงข้อมูล
- 8.ความต้องการผลตอบแทนทางด้านวัตถุจากการลักลอบเข้าถึงข้อมูลทางคอมพิวเตอร์
- 9.ความต้องการผลตอบแทนทางด้านจิตใจจากการลักลอบเข้าถึงข้อมูลทางคอมพิวเตอร์
- 10.การคบค้าสมาคมกับเพื่อนที่ลักลอบเข้าถึงข้อมูลทางคอมพิวเตอร์
- 11.แนวความคิดเกี่ยวกับการปฏิเสธการกระทำที่เป็นความผิดในการลักลอบเข้าถึงข้อมูลทางคอมพิวเตอร์
- 12.แนวโน้มของการลักลอบเข้าถึงข้อมูลทางคอมพิวเตอร์และการก่ออาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์ในอนาคต

ซึ่งนอกจากวิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก แล้วผู้วิจัยยังอาศัยเทคนิคที่สำคัญที่สุดอีกอย่างหนึ่ง คือ ความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกับผู้ให้ข่าวสำคัญ (งามพิศ สัตย์สงวน, 2542:138) ดังนั้นผู้วิจัยจะเป็นผู้สัมภาษณ์ด้วยตนเอง และใช้วิธีการค้นหาข้อมูลจากผู้เกี่ยวข้องกับผู้ลักลอบเข้าถึงข้อมูลในเบื้องต้นก่อนการสัมภาษณ์ เพื่อเป็นการสร้างความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกับผู้ให้ข้อมูลก่อนการสัมภาษณ์ เพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นว่าจะได้รับข้อมูลที่ตรงตามความเป็นจริงได้ มากยิ่งขึ้น

ซึ่งการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยจะทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ใช้งานคอมพิวเตอร์หรืออินเทอร์เน็ตในประเทศไทยที่เคยมีความพยายามการลักลอบเข้าถึงข้อมูลทางคอมพิวเตอร์ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างเดือนเมษายน – มิถุนายน 2543 โดยไม่เจาะจงว่าผู้ลักลอบเข้าถึงข้อมูลนั้น จะเคยกระทำความผิดมาตั้งแต่เมื่อใด หรือจะกระทำการลักลอบเข้าถึงข้อมูลได้สำเร็จแล้วหรือไม่

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยเลือกใช้เครื่องมือในการวิจัยหลายประเภทด้วยกัน คือ การเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบสุ่ม (random sampling), การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In – depth Interview) และการสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant observation) เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบการศึกษาวิจัย จากนั้นจึงนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้มาวิเคราะห์เปรียบเทียบกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เพื่อวิเคราะห์และสรุปผลการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ จะใช้วิธีการวิเคราะห์เชิงพรรณนา โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ที่เก็บรวบรวมได้จากการสังเกตทั่วไป (general observation) และการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (in-depth interview) โดยกำหนดวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลไว้ดังนี้

1. ลักษณะทั่วไปของประชากรที่ทำการศึกษา จะวิเคราะห์ด้วยสถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean)

2. แนวคิดและทัศนคติเกี่ยวกับการลักลอบเข้าถึงข้อมูลทางคอมพิวเตอร์ จะใช้วิธีการวิเคราะห์เชิงพรรณนา โดยรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการสังเกตและการสัมภาษณ์ นำมาวิเคราะห์รวมกัน และสรุปผลการวิจัยตามกรอบแนวคิดและสมมติฐานที่ตั้งไว้ ว่าผลการวิจัยจะสอดคล้องหรือขัดแย้งกับสมมติฐานดังกล่าวหรือไม่ อย่างไร

แนวทางการพิสูจน์สมมติฐาน

โดยผู้วิจัยได้กำหนดแนวทางการพิสูจน์สมมติฐานในการวิจัยครั้งนี้คือ จะใช้สถิติร้อยละ (Percentage) ในการพิสูจน์สมมติฐาน กล่าวคือ หากกลุ่มตัวอย่างยอมรับปัจจัยที่แสดงไว้ในสมมติฐาน ร้อยละ 60 ขึ้นไป จึงจะยอมรับสมมติฐาน และหากกลุ่มตัวอย่างยอมรับปัจจัยที่แสดงไว้ในสมมติฐาน น้อยกว่าร้อยละ 60 จะปฏิเสธสมมติฐาน ดังนั้น จึงสรุปแนวทางในการพิสูจน์สมมติฐาน ได้ดังนี้

สมมติฐานข้อที่ 1 ผลตอบแทนทางวัตถุมีผลต่อการลักลอบเข้าถึงข้อมูลทางคอมพิวเตอร์

ผู้วิจัยจะยอมรับสมมติฐาน เมื่อข้อมูลที่เกิดขึ้นรวบรวมได้แสดงให้เห็นว่ามีผู้ที่ทำการลักลอบเข้าถึงข้อมูลตั้งแต่ 6 คนขึ้นไป ยอมรับว่า กระทำการลักลอบเข้าถึงข้อมูลทางคอมพิวเตอร์ เพื่อผลตอบแทนทางด้านวัตถุ เช่น ต้องการเงิน ต้องการหมายเลขบัตรเครดิต เพื่อนำมาจับจ่ายสินค้าและบริการ เป็นต้น

สมมติฐานข้อที่ 2 ผลตอบแทนทางจิตใจมีผลต่อการลักลอบเข้าถึงข้อมูลทางคอมพิวเตอร์

ผู้วิจัยจะยอมรับสมมติฐานที่ว่า ผลตอบแทนทางจิตใจมีผลต่อการลักลอบเข้าถึงข้อมูลทางคอมพิวเตอร์ เมื่อข้อมูลที่เกิดขึ้นรวบรวมได้ จากกลุ่มตัวอย่างตั้งแต่ 6 คนขึ้นไป ยอมรับว่า กระทำการลักลอบเข้าถึงข้อมูลทางคอมพิวเตอร์ เพื่อต้องการผลตอบแทนทางด้านจิตใจ เช่น ต้องการสร้างความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง หรือ ต้องการให้เกิดการยอมรับจากบุคคลอื่น หรือ มีความภาคภูมิใจในการลักลอบเข้าถึงข้อมูลของผู้อื่นได้ เป็นต้น

สมมติฐานข้อที่ 3 เพื่อนที่ลักลอบเข้าถึงข้อมูลทางคอมพิวเตอร์ ชักนำให้ลักลอบเข้าถึงข้อมูลทางคอมพิวเตอร์

ผู้วิจัยจะยอมรับสมมติฐานที่ว่า เพื่อนที่ลักลอบเข้าถึงข้อมูลทางคอมพิวเตอร์ ชักนำให้ลักลอบเข้าถึงข้อมูลทางคอมพิวเตอร์ เมื่อข้อมูลที่เกิดขึ้นรวบรวมได้ จากกลุ่มตัวอย่างตั้งแต่ 6 คนขึ้นไป ยอมรับว่า มีการคบค้าสมาคมกับกลุ่มเพื่อนที่ลักลอบเข้าถึงข้อมูลทางคอมพิวเตอร์ หรือมีกลุ่มเพื่อนที่ลักลอบเข้าถึงข้อมูลทางคอมพิวเตอร์ ชักนำให้ลักลอบเข้าถึงข้อมูลทางคอมพิวเตอร์

สมมติฐานข้อที่ 4 การมีความคิดว่าการเข้าถึงข้อมูลทางคอมพิวเตอร์ของผู้อื่นไม่
เป็นความผิด ชักนำไปให้ลักลอบเข้าถึงข้อมูลทางคอมพิวเตอร์

ผู้วิจัยจะยอมรับสมมติฐานที่ว่า การมีความคิดว่าการเข้าถึงข้อมูลทาง
คอมพิวเตอร์ของผู้อื่นไม่มีความผิด ชักนำไปให้ลักลอบเข้าถึงข้อมูลทางคอมพิวเตอร์ เมื่อข้อมูลที่
เก็บรวบรวมได้ จากกลุ่มตัวอย่างตั้งแต่ 6 คนขึ้นไป ให้ทัศนคติที่แสดงให้เห็นว่า การลักลอบเข้าถึง
ข้อมูลทางคอมพิวเตอร์ของบุคคลอื่น ไม่ถือว่าเป็นการกระทำที่เป็นความผิด